

Daxili Qoşunların üzərinə çox böyük vəzifələr düşür və bunlar uğurla yerinə yetirilir.

İlham ƏLİYEV

ƏSGƏR

Azərbaycan Respublikası DIN Daxili Qoşunlarının HƏRBİ VƏTƏNPƏRVƏRLİK qəzeti

Nº 03 (421)

17 fevral
2014-cü il

Qəzet 1992-ci il
dekabrın 16-dan
nəşr olunur.

"REGIONLARIN SOSIAL-İQTİSADI İNKİŞAFINA DAİR QƏBUL EDİLƏCƏK ÜÇÜNCÜ DÖVLƏT PROQRAMI AZƏRBAYCANIN İNKİŞAFINA YENİ TÖHFƏLƏR VERƏCƏK"

Fevralın 5-da Heydər Əliyev Mərkəzində Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət programlarının icrasına həsr olunan konfrans keçirilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev konfransda iştirak etmişdir.

Prezident İlham Əliyevin giriş nitqindən:

- Azərbaycanda aparılan islahatlar, düşünülmüş siyaset ölkəmizin hərtərəfli inkişafına təkan verdi. Bu gün Azərbaycan gələcəyə çox böyük ümidi, nikbinliklə baxır. Bunun esas səbəbi iqtisadi müstəqillikdir, iqtisadi güclüümüzür və siyasi iradədir.

Son on il ərzində Azərbaycan dünyada ən sürətli templərlə inkişaf etmişdir. İqtisadiyyat 3,4 dəfə artmışdır. Heç bir başqa ölkədə son on il ərzində iqtisadiyyat bu qədər artmamışdır. Bunun başlıca səbəbi aparılan islahatlar, ölkəmizdə hökm süren sabitlik, ictimai asayıdır. Əlbəttə ki, sabitlik və düşünülmüş siyaset iqtisadi sahədə inkişafda gözel şərait yaratmışdır. Azərbaycanda iqtisadi islahatlar siyasi islahatlarla tamamlanır. Bu iki istiqamət arasında uzaqlama vardır. Hesab edirəm ki, Azərbaycan təcrübəsi bu baxımdan başqa ölkələr üçün də maraqlı ola bilər.

Ümumiyyətlə, 2004-cü ildə eger birinci program qəbul edilməseydi, bugünkü Azərbaycan reallıqları tam fərqli ola bilərdi. Regionların inkişafı, sahibkarlara verilən dəstək, qeyri-neft sektorunun inkişafı, idxləndirilməsini azaldılmış, ixrac potensialının yaradılması son illərin əlamətidir.

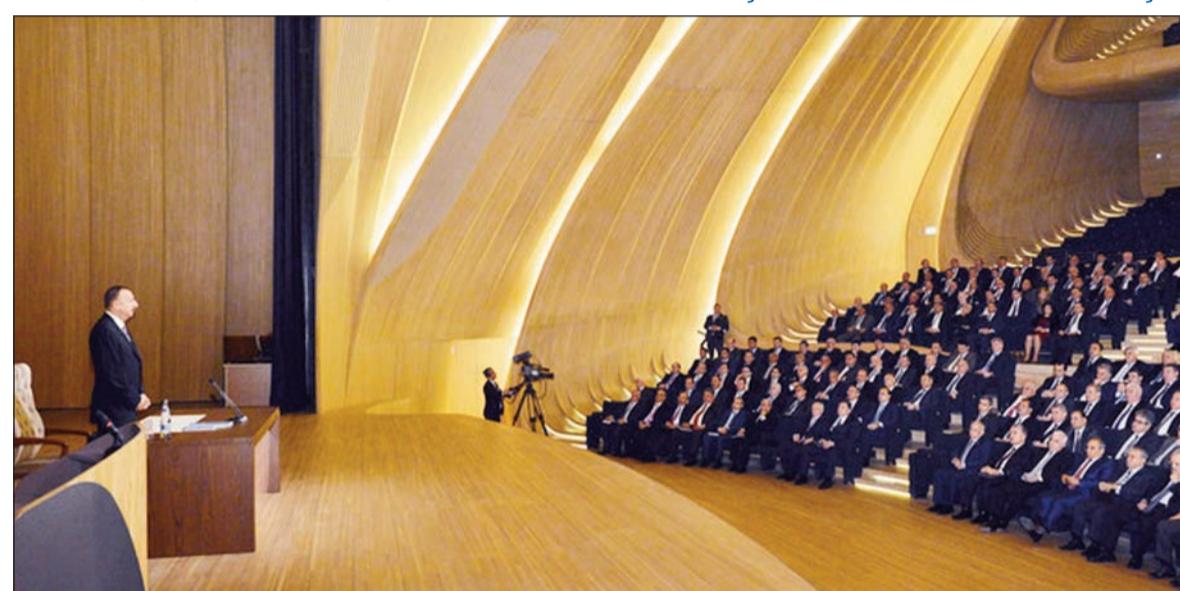
Əlbəttə, eildə edilmiş bütün bu nəaliyyətlər statistik göstəricilərdə de eks olunur. Qeyd etdiyim kimi, iqtisadiyyat 3,4 dəfə, sənaye istehsalı 2,7 dəfə, kənd təsərrüfatı 1,5 dəfə artmışdır. Ölkədə 1 milyon 200 min iş yeri açılmışdır ki, onların 900 mini daimi iş yeridir. Yoxsulluq təqribən 50 faizdən 5,3 faizə düşmüşdür. İşsizlik 5 faiz təşkil edir. Bu göstəricilər görə Azərbaycan hətta inkişaf etmiş ölkələri qabaqlayır. Xarici dövlət borcumuz 8 faiz təşkil edir. Hesab edirəm ki, bu da dünya miqyasında ən yüksək göstəricidir.

Son on il ərzində ölkəmizə 160 milyard dollar investisiya cəlb edilmişdir. Son illərdə sərmayenin hecmi daha da artır. Keçən il rekord səviyyəyə çatmışdır. Azərbaycan iqtisadiyyatına 28 milyard dollar sərməye qoyulmuşdur. Daxili sərmayeler artıq xarici sərmayeleri üstələyir. Bu da çox müsbət haldır. Dündür, daxili sərmayelerin tərkibində dövlət investisiya xərcləri hələ ki, üstünlük təşkil edir. Bu da tabiidir. Çünkü infrastruktur layihələri və ölkə iqtisadiyyatı üçün lazım olan digər proqramlar icra edilir. Ancaq özəl sektor da Azərbaycana investisiya qoyuluşunu artırır. Bu da ilk növbədə, ölkəmizdə hökm süren sabitliyin hesabınadır və özəl sektorun Azərbaycanın geleceyinə inaminin təzahürüdür. Ona görə eminəm ki, gelecek illərdə investisiyanın hecmi, qoyulan sərməye azalmağayaçqdır. Çünkü görüləsi işlər çoxdur.

Ancaq Azərbaycan dinamik şəkildə inkişaf edir. Əhalii artır, iqtisadiyyat inkişaf edir. Bizim gelecek sənəyin inkişafımızla bağlı böyük planları vardır. Azərbaycan yüksək texnologiyaları ilə özünü göstərecəkdir. Azərbaycan müasir industrial ölkəyə çevriləcəkdir. Yüzlərlə, bəlkə də minlərlə yeni müəssisə yaranacaqdır. Ona görə enerji potensialımız tələbatımızı daim qabaq - lamladır. Ona görə gelecekdə elektrik stansiya - larının tikintisi nəzərdə tutulmalıdır, o cümlədən biz bərpə olunan enerji növlərinə də əlbəttə ki, diqqət yetirəcəyik. Son illərdə bu istiqamətdə də ciddi addımlar atılmışdır.

Digər sosial infrastruktur layihələri icra edil - misidir, 2700 məktəb tikilmişdir, 500-dən çox tibb müəssisəsi tikilmiş və təmir edilmişdir. 41 Olimpiya İdman Kompleksi yaradılmışdır, 8-i həl-

CƏNUBİ QAFQAZIN ÜMUMİ İQTİSADIYYATININ DÖRDDƏ ÜÇÜ AZƏRBAYCANIN PAYINA DÜŞÜR

tikilir ve yene də tikilecəkdir. Bizim mədəniyyət ocaqları bərpa edilib.

Ümumiyyətlə, bizim bütün işlərimiz konkret xarakter daşıyır. Verdiyimiz bütün vədler yerine yetirilir. Buz poplizmən uzağıq. Qeyri-real vəd-ləri heç vaxt vermirik. Ancaq nəyi deyirik, ona da əməl edirik. İki programın icrası bunu bir dərəcədə təsdiq edir.

Bu illər ərzində Azərbaycan böyük uğurlara imza atmışdır.

Bu gün Azərbaycan dövləti güclü dövlətdir, Azərbaycan xalqı təhlükəsizlik şəraitində yaşayır. Buz bu təhlükəsizliyi, ictimai asayı, iqtisadi inkişafı təmin edirik. Azərbaycan dünya miqyasında öz sözünü deyən ölkələrdən. Bizim hər bir məsələ ilə bağlı öz fikirlərimiz, mövqeyimiz vardır. Beynəlxalq müstəvəde müstəqil siyaset aparmaq üçün ilk növbədə, daxildə bütün işlə lazımi səviyyədə təşkil edilmişdir. Əlbəttə ki, bizim iqtisadi gücümüz, iqtisadi müstəqilliyimiz 5 faiz təşkil edir. Bu göstəricilər görə Azərbaycan hətta inkişaf etmiş ölkələri qabaqlayır. Xarici dövlət borcumuz 8 faiz təşkil edir. Hesab edirəm ki, bu da dünya miqyasında ən yüksək göstəricidir.

Bu gün Azərbaycan enerji təhlükəsizliyi baxımdan qita üçün əvəz olunmaz tərəfdəşə çevrilədir. Keçən ilin dekabr ayında XXI əsrin kontraktı imzalanmışdır. "Əsrin kontraktı", yəni XX əsrin kontraktı uğurla icra edilir, XXI əsrin kontraktı imzalanmışdır. Bu salonda böyük tədbir keçirilmişdir. Müxtəlif ölkələrdən dövlət, hökumət başçılarının iştirakı ilə tədbir keçirilmişdir. Azərbaycan əsas iqtisadi yük və əsas məsuliyyəti öz üzərinə götürür. Biz bu məsuliyyətə hazırlıq və biz liderlik göstərək bu layihələri, böyük layihələri icra edə bilərik.

Hazırda bizim liderliyimizlə icra ediləcək nəhəng enerji layihələri Avropanın en böyük enerji və infrastruktur layihələridir. Artıq bu sözler özlüyündə bir göstəricidir. Liderlik yenə də Azərbaycanın əlinədir.

Üçüncü Dövlət Programının qəbul edilməsi ilə bağlı işlər artıq görülür. Artıq bir neçə aydır ki, üçüncü Dövlət Programı hazırlanır və qəbul ediləcəkdir. Beləliklə, növbəti beş il üçün bir fealiyyət planı tərtib ediləcəkdir.

Prezident İlham Əliyevin yekun nitqindən:

- Növbəti illərdə ölkəmizin ümumi iqtisadi inkişafı təmin edilməlidir, makroiqtisadi vəziyyət sabit olaraq qalacaqdır. Keçən ilin nəticələri bunu deməyə əsas verir. Keçən il ölkə iqtisadiyyatına rekord həddə sərməye qoyulmuşdur – 28 milyard dollar. Eyni zamanda, keçən il maaşlar, pensiyalar qaldırılmışdır. Sovet vaxtından qalmış əmənətlər qaytarılmışdır.

Növbəti illərdə həm neft-qaz, eyni zamanda, qeyri-neft sektorlarının inkişafı sayesində ölkəmizə böyük valyuta axını gözlənilir. Bu vəsat-

diriləsi üçün Azərbaycan dövləti əlindən gələni edir. Rüşvetxorluq üçün meydan daralar. Sistem xarakteri tədbirlər görülür, islahatlar aparılır. Eyni zamanda, inzibati metodlar, cəza tədbirləri də görülür və görülcəkdir.

Əminəm ki, növbəti illərdə rüşvetxorluğa və korrupsiyaya qarşı mübarizəmiz daha da gözəl nəticələr verəcəkdir. Bunu deməyə əsas veren görülen işlərdir, aparılan islahatlardır və güclü siyasi iradəmizdir. Azərbaycanda korrupsiyaya və rüşvetxorluğa yer olmamalıdır. Bütün dövlət məmənurları bunu eşitsin, bilsinlər və elə işsəsinlər ki, həmisi dövlət və xalq qarşısında alınaq, üzüa olsunlar.

Hər bir dövlət məməru öz məsuliyyətini dərk etməlidir. Hər bir dövlət məməru təmiz işləməlidir, xalqla bir yerde olmalıdır, təvazökar, işgüzər və vətənpərvər olmalıdır, rüşvet almamalıdır, özünü xalqdan üstün tutmamalıdır, işlədiyi bölgələrdə, sahələrdə hörmət qazanmalıdır və Vətəne sadiq, sedaqləti olmalıdır. Heç bir xarici dairənin təsiri altına düşməməlidir. Bax, budur əsas prinsiplər. Hər bir dövlət məmənurundan tələb edirəm ki, bu prinsiplərə emel ətsin.

Biz güclü dövlət qurmuşuq. Bu gün Azərbaycan dünya miqyasında böyük hörmət malik olan bir dövlətdir. Təsadüfi deyildir, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurasına üzv seçilərken dünya birliliyinin böyük əksəriyyəti bizim namizədiyimizi dəstəkləmişdir -155 ölkə, dünya birliliyinin içinde iki hissəsi.

Biz güclü iqtisadiyyat qurmuşuq. Qısa müddə erzində reqəbat qabiliyyətliyinə görə 39-cu yere qalxmışıq. Son 10 il ərzində iqtisadi sahədə Azərbaycan qədər inkişaf edən ikinci ölkə olmamışdır və bu, rekord göstəricidir, analoqu olmayan inkişafdır.

Bizim daxili vəziyyətimiz çox sabitdir. Sabitlik qorunur. Sabitliyi qoruyan əsas şərtlər xalqla iqtidara arasındaki birlilikdir, xalqın gördürülməz işlər dəstəyidir, inamıdır. Budur, sabitliyi şərtləndirən əsas amil. Daxili vəziyyət sabitdir. Xaricdən olan bəzi təzyiqlər görürsünüz ki, heç bir səməre vermir.

Dövlət məməru xalqın xidmətçisidir. Xalqın birinci xidmətçisi mənəm və bütün dövlət məmənurları belə işləməlidirlər. Ona görə, mən bir daha bunu demək istəyirəm ki, növbəti illərdə də rüşvetxorluğa bulaşmış insanlar çox ciddi şəkildə cəzalandırılacaqlar. Kimse nəticə çıxarmayıbsa, netice çıxarsın. Növbəti beş il ərzində Azərbaycan korrupsiyaya və rüşvetxorluğa qarşı mübarizədə nümunəvi ölkə olmalıdır.

Regionların sosial infrastrukturunu növbəti beş il ərzində əlbəttə ki, yeniləşəcəkdir. Məktəb, xəstəxana, mədəniyyət ocaqlarının tikintisi davam etdiriləcək, məcburi köçkünlərin problemləri öz həllini tapacaqdır. Keçən il 28 min kökün yeni evlər, mənzillər köçürülmüşdür. Bu il də yəqin ki, buna yaxın bir rəqəm olacaqdır. Yəni, bu məsələ daim diqqət mərkəzdədir.

Bu il sənaye ilidir. Sənayenin inkişafına xüsusi diqqət göstəriləcəkdir və göstərilər. Texnoparkların yaradılması prosesi sürətli gedir. Bölgələrdə - Gəncədə, Sumqayıtda, Mingəçevirdə texnoparkın yaradılması nəzərdə tutulmuşdur.

İş yerləri nə qədər yaradılsa da, yene də yaradılmalıdır. Çünkü elə ölkələr var ki, orada əhalii azalır, orada iş yerləri o qədər də ciddi problem deyildir. Ancaq bizdə keçən il əhalii 170 mindən çox artmışdır. Bu artım çox müsbət haldır, iqtisadi inkişafımızın təzahürüdür.

Bir sözə, demək istəyirəm ki, son 10 il ərzində qarşıda duran vəzifələrin hamısı icra edilib. İki dövlət programı artıqlaması ilə icra edilib. Bu, ölkəmizin inkişafına çox böyük dəstək olmuşdur. Əminəm ki, qəbul ediləcək növbəti - üçüncü program da vaxtında icra olunacaq və beləliklə, ölkəmizin uğurlu, dinamik inkişafı təmin edəcəkdir.

Fevralın 3-də Daxili İşlər Nazirinin müavini - Daxili Qoşunların Komandanı general-major Şahin Məmmədovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Türkiyə Respublikasına rəsmi səfər etmişdir.

Məmmədovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Türkiyə Respublikasına rəsmi səfər etmişdir.

SƏXSİ HEYƏTİN DÖYÜŞ HAZIRLIĞI YÜKSƏK SƏVİYYƏDƏDİR

Fevralın 1-də Daxili İşlər Nazirinin müavini - Daxili Qoşunların Komandanı general-major Şahin Məmmədov regionlara səfəri çərçivəsində qoşunların Bərdə rayonunda yerləşən 16077 sayılı hərbi hissəsində olmuşdur.

2014-cü ildə qarşıya qoyulmuş xidməti-döyüş tapşırıqlarının yerine yetirilməsinə hazırlığın vəziyyətinin yüksəlkəndən yüksək döyüş qabiliyyətinə məqsədilə hazırlanmışdır.

Sonra kəskin, şaxtalı hava şəraitine

MƏQSƏD DÖYÜŞ QABİLİYYƏTİNİN DAHA DA ARTIRILMASIDIR

"Əsgər" qəzeti üçün material hazırlamaq məqsədilə növbəti xidməti ezamiyətim Daxili Qoşunların Gəncə şəhərində yerləşən 17072 sayılı hərbi hissəsinə oldu.

Hərbi hissə komandiri polkovnik Rüstəm Demirov şəxsi heyətin qarşısında duran xidməti-döyüş tapşırıqlarından danişaraq bildirdi ki, hərbi hissə qarşıya qoyulmuş vezifələrin tam yerine yetirilməsi məqsədilə döyüş hazırlığının daha da yüksəldilməsi istiqamətində bütün şəyərləni gücləndirir.

Hərbi hissədə möhkəm nizam-intizam hökm sürür. Təbii ki, bu işdə tərbiyə bölməsinin zabitlərinin əməyi danılmazdır.

Hissə komandirinin tərbiyə işləri üzrə müavini polkovnik-leytenant Ağacan Zərbəliyev qeyd etdi ki, idarə heyəti tərəfindən bütün təlim-məşq prosesləri nezəret altında saxlanılır. O, müvafiq tədbirlərin keçirilməsi üçün her bir şəraitin yaradıldığı, görülən tədbirlərin şəxsi heyətin döyüş qabiliyyətini dəha da artırdığını bildirdi.

FİZİKİ VƏ ATƏŞ HAZIRLIĞI DAİMA DİQQƏT MƏRKƏZİNDƏ SAXLANILIR

İlk növbədə hərbi şəhərciyin mühabizəsini təşkil edən qaroval məntəqəsində baş çəkdi.

Komendant böülüyünün komandiri vezifələrini icra edən baş leytenant Rəfail Mürsəliyev təhkim olunmuş obyektlərin etibarlı mühafizəsinin bölü-yün başlıca vezifələrində olduğunu söylədi. Bildirdi ki, hərbi qulluqçular xidmətə cəlb olunma-mışdan önce telimatlandırılırlar. Saat-dara üzərinə düşən vezifələr izah olunur, postda olarkən dəha ayıq-sayıq olması diq-qətə çatdırılır. Böyükən yüksək nizam-intizamın hökm sürüb-yün deyən baş leytenant R.Mürsəliyev fiziki və atəş hazırlığının da daima diqqət

mərkəzdə saxlanıldılığını söylədi. Çünkü qaroval nəfərlərinin fiziki döyünlüyü və sərrast atıcıq qabiliyyəti başlıca şərtlərdir.

Qarşıya qoyulmuş tapşırıqların öhdəsindən layiqinə gələn qaroval rəisi-lərden leytenant Arzu Yusibovun və baş çavuş Hüseyinəli Əslibəyovun adlarını qeyd etmek olar.

Məntəqədə xidmət aparan qaroval rəisi baş çavuş H.Əslibəyovla da səh-bət etməyə imkan təpdir. Onun söz-lərindən görə, xidmətə olduğu zaman tərbiyəinin təşkilinə, səliqə-shəmanan, şəxsi heyətin sağlamlığına xüsusi-də diqqət yetirilir, eləcə də silahın dol-durulub-boşaldılması zamanı təhlükəsizlik qaydalarına ciddi riayət olunur. Bütün bunlarla yanaşı, əsgərlərin asudə vaxtlarının səmərəli təşkilini üçün müxtəlif növ ədəbiyyatların mütaliə olunduğu, stolüstü oyuların oynanıldığını bildirdi. Əsgərlər Ruslan Hə-sənov, Tağı Vahabov və Kamran Pənahov müvafiq tapşırıqların içərisində qaroval rəisindən kömək edirlər.

XÜSÜSI-TAKTIKİ TƏLİMLƏRƏ DAHA COX ÖNƏM VERİLİR

Dəstə komandirinin müavini-qərar - gah reisi kapitan Kamil Qurbanov şəxsi heyətin hazırlığından danişaraq qeyd etdi ki, nəzəri və praktiki məşğələlərə, əsəsən də xüsusi-taktiki təlimlərin keçirilməsinə diqqət yetirilir. Şəxsi heyəte xüsusi vəzifələrin taktiki-texniki xüsü-

DAXİLİ QOŞUNLAR İLƏ JANDARM QÜVVƏLƏRİ ARASINDA ƏMƏKDƏSLİQ MÜNASİBƏTLƏRİ YÜKSƏK SƏVİYYƏDƏDİR

Daxili Qoşunların Komandanı general-major Şahin Məmmədovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin Türkiyə Respublikasına səfəri zamanı bu fikir bir dəha öz təsdiqini tapdı

Səfərin birinci günü nümayəndə heyəti "Anıtkabir"i ziyaret etmiş, Atatürk məmənəye gül çələngi qoymuşdur.

Həmin gün Şahin Məmmədov Türkiyə Respublikasının Jandarm Baş Komandanı ordu generalı Servet Yörük ilə görüşmüştür.

Qarşılıqlı fikir mübadiləsi şəraitində keçen gərəkədə ordu generalı S.Yörük Daxili Qoşunların Komandanı general-major Ş.Məmmədovu səmimi salamlayaraq, onu veryəfəye teyin olunması münasibətlə təbrik etmişdir.

Jandarm Baş Komandanı Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər Nazirliyinin Daxili Qoşunları ilə Türkiye Respublikası Silahlı Qüvvələri və Jandarm Qüvvələri arasında işgəzar emək-

daşlıq münasibətlərinin yüksək səviyyəde olmasını diqqətə çatdıraraq, Daxili Qoşunları dəha da təkmilləşdiriləməsi üçün daima lazımi dəstək göstərməye hazır olduğunu vurğulamışdır.

General-major Ş.Məmmədov səmimi və qonaqpərvər qəbul üçün derin təşəkkürünü bildirək, Türkiyə Respublikasına rəsmi səfər etməsindən məmənələğünü ifadə etmişdir.

Fevralın 6-dək davam edən səfər çərçivəsində general-major Ş.Məmmədov və nümayəndə heyəti Hərbi Akademiyalar Komandanı ordu generalı Yalçın Ataman, Jandarm Təlim Komandanı general-polkovnik İbrahim Yaşar, Jandarm Məktəblər Komandanı general-leytenant Ali Lapanta, Ankara

Jandarm Bölgə Komandanı general-major Musa Çitil və digər vəzifəli şəxslərle görüşmüşlər.

Səfər programına uyğun olaraq, Daxili Qoşunların nümayəndə heyəti Jandarm Praktiki Təlim Mərkəzində və Jandarm Özəl Asayıf Komandanlığında müxtəlif mövzularda göstərici məşğələləri izləmişlər.

General-major Ş.Məmmədov İstanbul şəhərində yerləşən Hərbi Akademiyada təhsil alan azərbaycanlı zabitlərlə görüşüb.

Nümayəndə heyəti həmçinin Jandarmannın və Türkiyənin şanlı tarixini eks etdirən muzeylərdə olmuşdur.

mayor R.Sarıyev

baxmayaraq, hərbi hissədə xüsusi-təlim nümayiş etdirilmişdir.

Təlimi izleyən Daxili Qoşunların Komandanı şəxsi heyətin hazırlığını yüksək qiymətləndirərək, zabit və giz-zirənin peşəkarlığını xüsusile vurğulamış, peşə vərdişlərinin artırılması istiqamətində söyleni dəha da artırılmasının vacibliyini öne çəkmışdır.

O, həmçinin hərbi hissənin coğrafia-strateji mövqeyini nəzərə alaraq qeyd etmişdir ki, praktiki məşğələlər müvafiq döyüş planına əsasən, vaxtlı-vaxtında keyfiyyətə və real şəraite uyğun olaraq həyata keçirilsin.

Digər hərbi hissələrdə olduğu kimi, bu dəfə də general-major Ş.Məmmədov əsgər valideynləri ilə fərdi qaydada görülmüş və onların müraciətlərini dəlinəmişdir. Qaldırılan məsələlərin nəzərətde saxlanılması, həlli məmənələrin keçirildiyi sinif otaqlarında və əsgər yataqxanalarında temperatur rejimi qış mövsümüne uyğun olaraq ciddi nəzarətde saxlanılır.

Mətbuat xidməti

Daxili İşlər Nazirinin müavini - Daxili Qoşunların Komandanı general-major Şahin Məmmədovun hər həftənin bazar günləri Bakı şəhərində yerləşən hərbi hissələrin birində olması artıq ənənə halına çevrilib. Daxili Qoşunların Komandanı istirahət günü xidmetin təşkilinin vəziyyəti ilə yaxından tanış olur, tibb məntəqəsində müalicə olunan əsgərlərle maraqlanır, görüşə gəlmış əsgər valideynlərini fərdi qaydada qəbul edərək onların müraciətlərini dinləyir.

XİDMƏTİN YÜKSƏK SƏVİYYƏDƏ TƏŞKİLİ ÜÇÜN HƏRTƏRFİ ŞƏRAİT YARADILIB

Anoloji görüş fevralın 9-da qoşunlar Sumqayıt şəhərində yerləşən hərbi hissəsində oldu.

Əvvəlcə hərbi hissə komandiri xidmetin təşkilinin mövcud vəziyyəti, şəxsi heyətə aparılan fərdi psixoloji səhərlər, həmçinin onların sağlamlıq durumları barədə geniş məruzə etmişdir. Qeyd

edir və əldə etdikləri bilikləri tabeçiliyində olan şəxsi heyətə aşılayırlar. Baş leytenant Əli Ağayev Daxili İşlər Nazirinin və Daxili Qoşunların Komandanının əmr və göstərişlərini özündə eks etdirən metodiki vasaitlərə dərək təşkil etmişdir.

Baş leytenant Tural Qasımov isə növbəti günde məşğələlər üzrə plan-konseptləri hazırladığını bildirdi.

PEŞƏKAR AŞPAZLAR TƏRƏFİNDƏ HAZIRLANAN MİLLİ XÖRƏKLƏR

Əsgər yeməkxanasının faaliyyəti barədə yeməkxana rəisi baş çavuş Elçin Nəsibov məlumat verdi. Yeməkxanaların peşəkar aşpaclar tərəfindən hazırlanlığını deyərək onların peşə vərdişlərinin artırılmasının daima diqqət mərkəzində saxlanıldığini bildirdi:

"Qida rasionunda əsasən milli təamlara üstünlük verilir. Qida şəxsi heyətə əzəqə-bölgü cədvəline əsasən normaya uyğun paylanır. Nahar yeməyinin keyfiyyətinin once növbətçi hekim, sonra alay növbətçi və hərbi hissə komandanlığı tərəfindən yoxlanılır".

Yeməkxana rəisi xəstəliklərin keyfiyyəti hazırlanmasında əməyi olan əsgərlərden Təbriz Mirzəzadənin, Aqşin Mirzəzadənin və Cavanşir Mirzəbəyovun adlarını qeyd etdi.

GƏNC ƏSGƏRLƏRİN QƏBULUNA HAZIRLIQ BAŞA ÇATIB

Gənc əsgərlər hərbi andı qəbul etdiğdən sonra qoşunların hərbi hissə-

lərində xidmətlərini davam etdirəcək-lər. Bu səbəbdə bütün hərbi hissələrdə olduğu kimi, burada da bütün hazırlıqlar görülmüşdür. Tibb xidmətinin reisi mayor Məhəmməd Əliyevlə səhərbətimiz bu barədə oldu. O, görülən işlərdən söz açaraq qeyd etdi ki, əsgərlərin yerləşdirilməsi üçün təyin

olunmuş kazarmada temizlik və dezinfeksiya işləri artıq başa çatdırılıb: "Gənc əsgərlər ilk olaraq profilaktik tibbi müvafiqdən keçiriləcəklər. Antropometrik göstəriciləri, o cümlədən həqiqi hərbi xidmətə çağırılmazdan once keçirdikləri xəstəliklər haqqında tibb kitabçasında müvafiq qeydlər aparılacaq".

Baxış yekunlaşdırıldıqdan sonra hamam tədbirləri keçirilir və gənc çağırışçılar bölüyə qəbul olunur. Gündəlik olaraq gənc əsgərlərə aktual infeksion xəstəliklər barədə məlumat verilir. Bir qayda olaraq, hərbi qulluqçularla şəxsi və ictimai gigiyena qaydaları mövzusunda maarifləndirici səhərlər aparılır. Həmçinin, xəstəliklərin erkən aşkar olunması məqsədilə gündəlik olaraq sehər və axşam termometriya göstəriciləri yoxlanılır və müvafiq jurnalarda qeydiyyatlar aparılır.

Tibb məntəqəsinin rəisi kapitan Şahin Əliyev, gizir İlkin Allahverdiyev və baş çavuş Şahin Həsənov şəxsi heyətin sağlamlığından qorunmasına fəaliq göstərirler.

Bir sözü, 17072 sayılı hərbi hissənin sağlam düşüncəye, güclü iradəyə malik hərbi qulluqçuları regionda daxili sabitliyin keşiyində mətin dayanırlar.

leytenant T.Əliyadə

MÜBARİZLİYİLƏ ÖLÜMSÜZLÜYƏ YÜKSƏLƏN QƏHRƏMAN

İnsan həyata bir dəfə gelir və bir dəfə köçüb gedir. Lakin Vətən uğrunda canından keçən qəhrəmanlar əbədi bir həyata gəvənşur, şərflə yad edilirlər. Mübariz İbrahimov kimi...

Onun haqqında çox yazılıb, çox deyilib. Xalqımız var olduqca da yazılıcada, deyiləcək. Mübariz həmçə qəlbərde yaşayacaq, sevgiye anılaçaq, adına şeirlər yazılaçaq, mahnilər qoşulacaq, yeni doğulan körpələrə "Mübariz" adı veriləcək. Çünkü xalq Vətən uğrunda şəhid olanları heç vaxt unutmur.

Vətən "Mübariz"ları unutmur.

Fevral ayının 7-si milli qəhrəmanımızın doğum günü idi.

1988-ci il fevral ayının 7-si, Azərbaycan xalqına Mübariz kimi oğlu bəxş edən bu tarix bəlkə də müqəddəs tarixdir. Müqəddəs demək, bir paradoxu xatırladım ki, atası Mübariz doğularkən ona ya Müqəddəs, ya Mübariz adlarından birini vermək istəmişdir. O, öz cəsareti, şücaəti, qəhrəmanlığı ilə bu adların her ikisinə layiq oldu, əbədiliyə, ölməzliyə qoşuşdu.

Bilesuvər rayonunun Əliabad kəndində dünənyaya göz açan Mübariz hələ uşaq yaşılarından torpağına, vətənə, xalqına bağlılığı ilə həmyasılarından fərqləndirdi. Ele buna görədir ki, orta təhsilini başa vurduğdan dərhal sonra həqiqi hərbi xidmətə çağırılmış və xidmətini Daxili Qoşunların 12318 sayılı hərbi hissəsində

keçmişdir. Daxili Qoşunlarda xidmət etdiyi müddət onun Vətənə layiqli əsl hərbçi kimi püxtəleşməsində böyük rol oynadı. Xidmətini başa vurduğundan sonra o, Daxili Qoşunlarda xidmətini davam etdirə bilərdi. Lakin Mübarizin başqa arzuları var idi. Düşmənle üz-üzə xidmət etmək, "şəhid olanadak şərəfsizlərin üzərinə yermək". Bu arzusunu onu bir an da olsun tək qoymurdur. Nəhayət, 2009-cu ilin avqust ayında yeniden herbibi qayıdı. Bir müddət Naftalan şəhərində yerləşən hərbi hissələrdən birində xidmət etdi. 2010-cu ilin aprel ayında isə Tərtər rayonunda ön cəbhədə yerləşən hərbi hissədə taqim komandirinin müavini vəzifəsində xidmət etməyə başlayırdı.

Xidmətde olduğu bir neçə ay ərzində Mübariz sanki her an plan çizir, düşməni məhmət etmək istəyilə ilə alışış yanındı. 2010-cu ilin iyul ayının 22-də isteyinə nail oldu. Bir gecədə heç nədən qorxmadan, çəkinmədən düşmən üzərinə getdi, həqsizlikə dözmədi. Bir gecədə düşmən "ordusu"nın canına velvələ saldı. Özü isə qəhrəmancasına şəhid oldu.

Hər zaman öz qəhrəmanları olur, deyir. Mübariz XXI əsrin qəhrəmanı oldu. Bir gecədə xalqının qəhrəmanına çevrildi. Adını Azərbaycanın qəhrəmanlıq tarixinə yazdırıldı.

"Mən 3 oğlumdan birini Vətənə fəda edirəm", demişdi atası bir vaxtlar. Hələ Mübariz uşaq olarkən atasının işlətdiyi

bu ifadə gerçekleşdi. Mübariz torpaq uğrunda, Vətən uğrunda sözün əsl mənasında hər şeydən keçdi. Anasından, atasından, qardaşlarından, sevdiyindən, bəlkə də onu gözləyən xoşbəxt gələcəyindən. O, hər şeyini Vətənə fəda etdi. O, cəsareti ilə ölümə qalib gəldi, ən yüksək mərhəbəyə ucaldı - Şəhid oldu. Bütün gəncələr üçün örnəyə, qəhrəmanlıq nümunəsinə çevrildi.

Əminlik ki, Azərbaycan ordusunun Mübariz kimi oğulları cəxdur və onların hər birinin qəlbini Mübariz kimi vətənə sevgi, məhəbbət hissəsi ilə döyüñür. Ve gün gələcək bu oğullar həm Mübariz, həm onun kimi şəhid olan neçəne oğullarımızın qisasını alacaqlar!

gizir X.Tağıyeva

Daxili Qoşunların 25031 sayılı hərbi hissəsində şəksi heyətin Sabunçu Rayon Mühərribe, Əmək, Silahlı Qüvvələr və Hüquq-Mühabizə Veteranlar Təşkilatının sədr, Daxili Qoşunların Veteranlar Şurasının üzvü, şair, pedaqqoq, "Qızıl qələm" mükafatı laureati, ehtiyatda olan mayor Elxan Xəzərə görüsü keçirilib. Görüşdə Daxili Qoşunların Veteranlar Şurası sədrinin müavini, ehtiyatda olan polkovnik- leytenant Telman Aslanov, Daxili Qoşunların Veteranlar Şurasının üzvü, ehtiyatda olan polkovnik Mehralı Şamaxalov, Daxili Qoşunların Veteranlar Şurasının üzvü, ehtiyatda olan kapitan Yalçın Abbasov da iştirak ediblər.

Tədbir Azərbaycanın müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərin ezziz xatirəsinin bir dəqiqəlik sükütlə yad olunması ilə başlanıb.

Önce Daxili Qoşunların Veteranlar Şurasının sədr müavini T.Aslanov şəxsi heyət qarşısında çıxış edərək Veteranlar Şurasının fəaliyyəti barədə geniş məlumat verib. O, həmçinin şəksi heyətin terbiyesi prosesində veteranların gördüyü işləri nəzəre çatdırıb. T.Aslanov gənc əsgərlərə hərbi xidmətə bağlı dəyərli tövsiyələrini də bildirib.

Daxili Qoşunların Veteranlar Şurasının üzvü Y.Abbasov isə çıxışında şair E.Xəzərin şərəfi döyük yolu, ictimai fəaliyyəti və bedii yaradıcılığı barədə danışır. Məlumat verib ki, E.Xəzər Daxili Qoşunların şəksi heyəti tərəfindən döyükşü şair kimi təmirir. O, Daxili Qoşunların sıralarında fədakar və vətənpərvər zabit kimi xidmət edərək, hərbi hissələrde və DQBL-də bir sıra məsul vəzifələrdə çalışıb. Həmçinin, respublikamızın ərazi bütövlüyü uğrunda gedən döyükşürədə iştirak edərək yaralanıb. Respublika prezidentinin müvafiq fərmanı ilə E.Xəzər "Hərbi xidmətlərə görə" medalına layiq görüllər.

ÜRƏKDƏ YURD EŞQİ TÜKƏNƏN DEYİL...

Döyükşü şair Elxan Xəzərin əsgərlərlə görüşü

Xüsusi olaraq vurgulanıb ki, öz ictimai fəaliyyəti və bedii yaradıcılığı ilə cəmiyyətdə Daxili Qoşunların nüfuzunun möhkəmləndirilməsi, hərbi qulluqçuların qəhrəmanlığını təbliğ olunması yönündə diqqətəlayiq xidmətlər göstərilir.

E.Xəzərin zəngin yaradıcılığından danışılarkən onun müəllifi olduğu, bir-birindən maraqlı kitablar barədə məlumat verilib. Qeyd edilib ki,

E.Xəzər "Vuruşaq ki, zəfer çalaq", "Azadlığın töhfəsi", "Mübariz", "Məndən arxayın ol", "Sözün izi", "Bəşərin düşmənleri", "Məsəfa", "Kəpənək ömrü", "Ömrümüzün havası" və s. kitabları müəllifidir. Bu kitablar məharibə, hərbi ömrü, torpaq müqəddəsliyi, ailə dəyərləri, valideyn-övlad münasibətləri, dostluğa ehtiram, təbiətə məftunluq, məhəbbət duyularının saflığı və digər mövzuclar öz əksini təpib. Ümumiyyətlə, E.Xəzərin yaradıcılığında hərb mövzusu xüsusü yer tutur. Onun bir çox poema və şeirlərinin məzmunu Daxili Qoşunların şanlı tarixinin bir parçasıdır.

Şairin bu gün pedaqqoq kimi gəncələrin telim-tərbiyəsində də öz zəhmətini əsirgəmədiyi bildirilir.

Sonra E.Xəzər şəksi heyət qarşısında çıxış edib. O, Daxili Qoşunların sıralarında xidmət etməsindən həmçə qurur duydugunu, öz eserlərində hərbi qulluqçularımızın cəsurlığını, dəyanətini və əzmkarlılığını vəsf etdiyini vurğulayıb. Qeyd edib ki, Daxili Qoşunlar şərəfli döyük yolu keçib, dövlətçiliyimizin qorunmasına təqdirəlayiq xidmətlər göstərək cəmiyyətdə nüfuz qazanıb.

E.Xəzər əsgəri xidmətin qeyret, kişilik məktəbi olduğunu nəzəre çatdıraraq, əsgərlərin əsl döyükşü kimi formalşamasında vətənpərvərlik tərbiyəsinin əhəmiyyətindən danışır. Şair torpaqlarımızın bir hissəsinin düşmən tapdağı altında olduğu bir vaxtda hər bir azərbaycanlı gənci ölüm-dirim mübarizəsinə hazır olmağa çağırıb.

E.Xəzər öz çıxışında Daxili Qoşunların şərəfli ənənələrinin qorunmasının vacibliyinə toxunub, bu baxımdan qoşunların veteranları ilə hərbi kollektivlərin əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi aktual məsələ olaraq xarakterizə edilib.

Daha sonra E.Xəzər döyük ruhu aşlayan, Vətəni sevməyə və onu göz bəbəyi kimi qorumağa səsləyən, əsgəri qardaşlığı tərənnüm edən, oğullarımızın qəhrəmanlıqlarından bəhs olunan poema və şeirlərindən parçalar oxuyub.

Görüşdə əsgərlər şaire döyük yolu və yaradıcılığı baredə suallar veriblər. Sual verən əsgərlərə şair öz kitablarını hədiyyə edib.

Sonda xatirə şəkilləri çəkdirilib.

Daxili Qoşunların Veteranlar Şurası

Bu gün respublikamız döyüdənək idmanın inkişafı ölkəmizdə dövlət siyasetinin prioritet istiqamətlərindən biridir.

Daxili Qoşunların hərbi qulluqçuları da beynəlxalq idman yarışlarında iştirak edirlər. Dəfələrlə müxtəlif beynəlxalq və yerli turnirlərin qalibləri mehz Daxili Qoşunların sıralarında xidmət edən hərbi qul-

HƏRBİ QULLUQÇUMUZ BEYNƏLXALQ TURNİRİN MÜKAFAATÇISI OLDU

luqçular olub.

Daha bir qalibiyət də bu yaxınlarda Rusyanın İvanova şəhərində "A" kateqoriyası üzrə keçirilən boks turnirində gəldi. Yarışda qoşunları dəfələrlə müxtəlif yarışların qalibi olan Növbətçi xidmətinin nəzarət buraxılış bürosunda növbətçi gizir Vüsal Gözəlov təmsil edib. 91+ çeki dərəcəsində ilk olaraq pəhləvənımız milliyətcə dağlıstanlı Utkaynə rəsmi təmsilçisi ilə qarşılaşıb. Vüsalın endirdiyi qüvvətli zərbələrə tab gətirə bilməyən

ukraynalı təmsilçi nakəltə "yola salınıb". Ardınca yerli idmançısına sınaq çəkən cəngavərimiz qanaxma səbəbindən texniki mögləlibiyəttə barışmalı olub və II yerə layiq görürlər. Fəxri kürsündən bir pillə aşağıda dayanan təmsilçimiz münsiflər heyəti tərəfindən diplom və medalla mükafatlandırılıb.

Gizir V.Gözəlova növbəti yarışlarda da uğurlar arzulayıraq.

leytenant T.Əliyadə

VƏTƏN SEVGİSİN'DƏN GÜC ALAN HƏRBİ QULLUQÇULARIMIZ

Daxili Qoşunların hər bir hərbi qulluqçusu, hər bir əsgəri qəlbində torpağa, Vətənə böyük sevgi, məhəbbət hissələri yaşıdır, onu qorumaq üçün əllərindən gələni əsirgəmir

Vətən... İnsan qəlbinin ən böyük neğməsidir, Vətən! Əzəli və əbədi bir qəlb odur, Vətən sevgisi. O, heç bir zaman öz tərəvətini itirmir və elə buna görədir ki, insan bu sevgiya kökləndən dönyanın bütün gücün onun qoluna toplanır, göyün bütün nuru qəlbənə dolur.

Ana Vətənimiz Azərbaycan ərənlər yurdudur. Tarix boyu qəhrəmanlarımız Vətəminin azadlığı, xalqımızın xos gələcəyi naməne mübarizə aparmış, bu yolda öz canlarından keçməyi belə gəzə almışlar.

Bu gün də Daxili Qoşunların hər bir hərbi qulluqçusu, hər bir əsgəri qəlbində xalqına, Vətənəne böyük sevgi, məhəbbət hissələri yaşıdır, onu qorumaq üçün əllərindən gələni əsirgəmir.

Bunu Daxili Qoşunların 99713 sayılı hərbi hissəsinin müddətdən artıq xidmət edən həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları - gizir Zəmin Nəğıyev, gizir Mahir İsgəndərov və çavuş Əfirəm Həmidli inşaat təsərrüfatı təməmələndən dərhal qoşunların şəxsi heytində yüksək döyük rühu var və ordu-

Onun fikirlərini davam etdirən çavuş Həfirəm Həmidli də vurğuladı ki, hələ uşaq yaşılarından valideynlərinin, yaşı nəslin səhəbtlərindən onda artıq belə bir fikir formalşamışdır ki, böyüyündə mütləq hərbi olacaq, öz xalqını qoruyaqcaq: "İldən-ile bu fikir dəha da bəyinə yeridi və bu gün mən artıq Daxili Qoşunların sıralarında şərəflə xidmət edirəm".

Daxili Qoşunların hərbi qulluqçusu kimi üzərinə düşən bütün vəzifələri laiyinqinə yerine yetirən çavuş E.Həmidli onu da qeyd etdi ki, qoşunların şəxsi heytində yüksək döyük rühu var və ordu-

muz öz qüdərəti ilə hətta dönyanın ən güclü orduları sıralarında durmağa layıqdır. Gizir Mahir İsgəndərov isə müsər gənciliyin hərbi peşəsinə olan marağından, Daxili Qoşunların inkişafından danışdı. Vətən xidmət etməyin şəref və ləyaqət borcu olduğunu, bu gün Daxili Qoşunların özünün ən yüksək inkişaf mərhələsini yaşadığını, qoşunların hərbi qulluqçusu olmaqdan həqiqətən böyük iftixar və qurur hissi keçirdiyini bildirdi:

"Bu danılmaz bir faktdır ki, günü-gündən qoşunlarımız qüvvətlenir, güclənir. Biz gənclərin hərbiye marağının dərəcəsi dir ki, gənclərin hərbiye, o cümlədən Daxili Qoşunlarda xidmət edən gənclərimizdə də görürük. Təbii ki, bütün burlar ürəkəçəndir.

Təbii ki, hərbi qulluqçularımızın cəsurlığını, dəyanətini və əzmkarlılığını vəfə etdiyini vurğulayıb. Qeyd edib ki, Daxili Qoşunlar şərəfli döyük yolu keçib, dövlətçiliyimizin qorunmasında təqdirəlayiq xidmətlər göstərək cəmiyyətdə nüfuz qazanıb.

E.Xəzər əsgəri xidmətin qeyret, kişilik məktəbi olduğunu nəzəre çatdıraraq, ə

BİZİM ŞÜAR:

**“MÖHKƏM HƏRBİ İNTİZAM,
TƏLİMDƏ VƏ XİDMƏTDƏ YÜKSƏK
NAILİYYƏTLƏR UĞRUNDА!”**

UNUTMA!

1813-1828-ci illərə qədər Azərbaycanın ərazisi təxminən 410 min kv.km idi. İki dövlət arasında bağlanmış müqavilə əsasında bu ərazilərdən 280 min kv.km İranın, 130 min kv.km isə Rusiyanın əsərəti altına düşdü. **1918-ci ildə** Çar Rusiyası dağıldıqdan sonra Azərbaycan torpaqlarından 9 min kv.km-lük əraziye malik İrəvan xanlığı Ermənistana, 7 min kv.km-lük ərazide qərar tutan Dərbənd xanlığı isə bolşevik Rusiyasına verildi.

1918-1920-ci illərde cəmi 23 ay yaşanan Azərbaycan Demokratik Respublikasının ərazisi 114 min kv.km olub.

Bolşevik Rusiyasının qoşunlarının **1920-ci ilin 28 aprelində** ADR-i işgal etməsindən sonra ərazilərimiz bölgünə - si bu şəkildə davam etdirildi:

Zəngəzur, Dərəleyəvəz və Dilcan (cəmi 10,9 min kv.km ərazi) Ermenistana, Borçalı mahali (cəmi 9,5 min kv.km ərazi) Gürcüstana verildi.

Azərbaycan torpaqlarının qonşularımıza bağışlanması SSRİ dövründə də davam etmişdi. **1922-1923-cü illərdə** "yoldaş" Kirov tərefindən Göyçə mahali və Naxçıvandən 9 yaşayış məntəqəsi, **1929-cu ildə** Əliheyər Qarayev tərefindən Qazaxdan 50 kv.km-lük ərazi, Cəbrayıllı qəzasından Nüvədi, Erənzir və Tuğud kəndləri, **1946-cı ildə** Mir Cefer Bağırov tərefindən 40 kv.km-lük meşə sahəsi, **1969-cu ildə** Veli Axundov tərefindən Tovuz rayonunun 7,6 kv.km-lük əraziyi, **1984-cü ildə** isə Kamran Bağırov tərefindən Qazax rayonundan torpaq sahəsi ermənilərə verilmişdir.

1988-ci ildə Azərbaycanın ərazisi 86,6 min kv.km idi.

1988-1993-cü illərde aşağıdakı ərazilər işgal altına düşmüşdür: Dağlıq Qarabağ (Şuşa, Xankəndi, Xocalı, Əsgəran, Xocavənd, Ağdəre, Hadruto) cəmi 4400 kv.km idi.

Şuşa şəhəri	- (289 kv.km)	- 8.05.1992
Laçın rayonu	- (1835 kv.km)	- 17.05.1992
Kelbəcer rayonu	- (1936 kv.km)	- 2.04.1993
Ağdam rayonu	- (1094 kv.km)	- 23.07.1993
Cəbrayıllı rayonu	- (1050 kv.km)	- 18.08.1993
Füzuli rayonu	- (1386 kv.km)	- 23.08.1993
Qubadlı rayonu	- (802 kv.km)	- 31.08.1993
Zəngilan rayonu	- (707 kv.km)	- 29.10.1993

Əhalidə arasında asanlıqla yayılan vərəm sosial mənşəli xəstəlik olduğundan qoşunların şəxsi heyətinin sağlamlığına təsirini nəzərə alaraq, xəstəliyinin epidemiologiyası və həyata keçirilən profilaktik və əks-epidemik tədbirlər mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Vərəm xroniki gedişli, kliniki təzahürlərin dəyişikliyi, müxtəlif üzvlərin, xüsusən tənəffüs sistemi organlarının zədələnməsi ilə səciyyələnən vələfər organızm xəstəliyidir.

Vərəm xəstəliyinin ümumi əlamətlərinə aiddir: herəret, gecə tərləmələri, iştahasılıq və ariqlama, zəiflik, yorğunluq.

Vərəm xəstəliyinin patoloji prosesin ləng gedisi, kliniki əlamətlərin tədricin inkişafı xas olduğundan inkubasiya (gizli) dövrü haqqında qəti fikir söylemək qeyri-mümkündür. Infeksiyanın gizli dövrü bir neçə sutkadan bir neçə ay kimi uzana bilər.

Qoşunlarda epidemioloji sayılıq tələb edən cəhət, ekstremal mühitdə, misal üçün, hərbli qulluğun birinci 3-6 ayı ərzində fiziki, menövi, psixi yüksəklənmələrə cavab dezdaptasiya reaksiyası olaraq organizmədə ilkin vərəm ocaqlarının fəallaşması, infeksiyon prosesin (endogen vərəm) kəskinləşməsinin müşahidi edilməsidir. Bele halların xəstəliyin qoşundaxılıq infeksiya mənbələrindən sırayet mexanizmi vasitəsilə yayılmışdan (ekzogen vərəm) differensiasiyası hərbli hissələrdə əks-epidemik işin təşkil və aparılması, şəxsi heyətin maddi-texniki, tibbi təminatının deyərləndirilməsi baxımından müüməhəyyiyyətlidir.

Vərəm infeksiyasına yoluxmada mövsümlük səciyyəvi deyildir, lakin qışın sonu, yazın əvvəllərində xəstəlik səviyyəsində artım təməyüllü izlənilir. **Vərəm əleyhinə aparılan profilaktik tədbirlərə aiddir:**

- çağırışlar zamanı vərəmli xəstələrin Qoşunlara daxil olmasına yol verməmək;
- hərbli qulluqçuların vaxtaşarı profilaktik rentgenoloji müayinəsini aparmaq;
- vərəmli xəstələrin erkən aşkar və müalicəyə göndərilmesini teşkil etmək;
- şəxsi heyətin yerləşdirilməsində, məşətinin teşkilindən və qidalanmasında nizamnamələrin və müvafiq rəhbərəcidi sənədlərin tələblərinə ciddi əmal etmək.

Vərəmli xəstələrin Qoşunlara daxil olmasının qarşısının alınması tədbirlərinə daxildir:

- çağırışçılar arasında vərəmli xəstələri feal aşkarla çıxarmaq;
- müddətli hərbli qulluğa yenigəlmisleri ilk günler ərzində tibbi və rentgenoloji müayinələrən keçirmək, sonrakı hərbli qulluq müddətində ilə 2 dəfədən az olmayaraq onları təkrarlaşdırmaq;

- tibbi və rentgenoloji müayinələrin nəticələrinə əsaslanaraq bütün hərbli qulluqçuları aşağıdakı qruplara bölmək:
 - a) aktiv vərəm keçirən xəstələr (təcili hospitallaşdırılır);

DAXİLİ QOŞUNLARDA VƏRƏM ƏLEYHİNƏ ƏKS-EPİDEMİK TƏDBİRLƏR

b) döş qefesi organlarının patologiyasına şübhələr (tekrari tibbi müayinələrə cəlb edilir).

Qoşunlarda vərəmin ikinci profilaktikası aşağıdakı kateqoriyalardan olan hərbli qulluqçular arasında aparılır:

- hərbli xidmətdən evvel vərəm keçirənlər;
- aq ciyərlərində, plevra və döş qefesi, limfa vəzilerində qalıq patoloji dəyişikliklər qeyd götürülənlər;

- vərəmə şübhəli əlamətlərle (subfebrill hərəret, halsızlıq, səbabsız tərləmə və s.) müraciət edənlər, habelə residivli quru plevrit, tez-tez tekrarlanan respirator infeksiyalar, tekrar keskin pnevmoniya, xroniki bronxit və s. xəstəliklərə aşkarlananlar;

- Mantu sinığının nöticələrinə görə tuberkuline yüksək həssaslığı 21 mm və daha artıq ölçülü papula, vezikula, həmçinin nekroz, limfadenit fəsadlaşmaları üzə çıxırlan şəxslər.

Hərbli hissələrdə aktiv vərəmli xəstə aşkar edildikdə o, dərhal hospitallaşdırılmalı, ocaqda 1-3%-li xlorlu əhəng (veyə xloramin) cari və yekun dezinfeksiya aparılmalıdır. Destruktiv formalı vərəmli xəstə ilə təməsda olmuş hərbli qulluqçuların dinamik müşahidi teşkil edilməli, onlara müalicə-profilaktik səciyyəli tədbirlər aparılmalıdır.

Vərəm ocağında epidemioloji aşdırmaşmalar aşağıdakı məqsədlərlə aparılır:

1. İnfeksiya mənbəyini aşkarla çıxarmaq;
2. İnfeksiyanın yayılmasına səbəb olə biləcək şəraitini və yoluxma amillərini təyin etmək;
3. Vərəmə yüksək yoluxma riskinə məruz qalmış şəxsi heyəti müəyyənləşdirmək və müvafiq siyahı tərtib etmək (adətən 15-30 nəfər - yataq otağında alt, üst, qonşu çarpanlarında yatanlar, iş yoldaşları, başqa bölkələrdəki dostları).
4. Alınmış nöticələrə əsasən hərbli qulluqçular arasında vərəmli epidemioloji prosesinin tekrar fəallaşması, xəstəliyə yoluxmada rolü olan şəraitin fətgivinə yönəlmis tədbirlər müəyyənləşdirmək və həyata keçirmək.

Əger xəstə zabit, gizir, müddətən artıq xidmət keçən hərbli qulluqçudursa, onların aile üzvləri və qonşuları da təməsda olanların siyahısına daxil edilir. Vərəmə yüksək yoluxma riskinə məruz qalmış şəxsi heyəti müəyyənləşdirmək və müvafiq siyahı tərtib etmək (adətən 15-30 nəfər - yataq otağında alt, üst, qonşu çarpanlarında yatanlar, iş yoldaşları, başqa bölkələrdəki dostları).

Aşkar edilmiş hər bir xəstələnmə tesadüfi hərbli hissədə yerinə yetirilən vərəm əleyhinə tədbirlər sisteminin təhlilini və bu sahədə yol verilmə bütün sanitariya pozuntularının tecili aradan qaldırılmasını tələb edir. Onların sırasında spesifik profilaktika və xəstələrin feal aşkar və ya yanaşı, şəxsi heyətin yerləşdirilməsi, qidalanması və hərbli emek şəraitinin optimallaşdırılması da nəzərdə tutulmalıdır.

Vərəm xəstəsi ilə təməsda olanlar üzərində tibbi müşahidənin əsas məqsədlərinə

oşaqla yoluxmuş və xəstələnmiş hərbli qulluqçuların feal aşkarı, hospitallaşdırılması, yoluxmuş, lakin xəstəliyin klinik eləmətləri təzahür etməmiş şəxslərdə xəstəliyin inkişafının qarşısının alınması aiddir.

Hərbli hissədə tibbi müşahidənin aparılma metodikasının əsasını təşkil edir:

- vərəmə yoluxma riskinə məruz qalmış şəxslərin üçota götürülməsi;
- risk qrupuna aid edilmiş hərbli qulluqçuların bədən hərəketini 5 gün ərzində axşamlar ölçmək (zəruri hallarda qanın ümumi analizi və beləğənin tedqiqinin müştərekliyi ilə) növbədənə karib tibbi müayinəsi;

- yoluxma riskinə məruz qalmış hərbli qulluqçulara müəyyən olunmuş qaydada tubostatik kimyevi profilaktika vəsitişlərinin təyin edilmesi;

- vərəm üzrə epidemik şəraitin qeyri-növbətəşliyində şəxsi heyətin döş qefesi orqanlarının növbədənə karib rentgenoloji müayinəsinin aparılması;
- tuberkulin sinağı müsbət olanların fititlərə konsultasiyası.

Kimyevi profilaktikaya cəlb edilən kontingentlər:

- çağırışdan əvvəlcə 6 ilə vərəm xəstəliyi keçirmiş və axırını 3 ilə prosesin kəskinləşməsi əlaməti olmadığı üçün hərbli xidmətə çağırılmışlar;

- çağırış erəfəsindəki 2 ilə aktiv vərəm xəstəsi ilə six təməsda olmuş müddətli hərbli xidmətə yenigəlmələr;

- aktiv vərəm xəstəsi ilə təməsda olmuş hərbli qulluqçular (risk qrupu);

- ailə üzvlərində vərəm xəstəliyi aşkar edilmiş zabit, gizir, müddətən artıq xidmət edən hərbli qulluqçular (ilə iki dəfə yaza zərərə və payızda hər dəfə 2 ay olmaqla birinci 3 ilə);

- tuberkulinin yüksək həssaslığı (Mantu sinığından sonra antigen yeridilən nahiyyədə diametri 21 mm və daha artıq papula və ya vezikula, nekroz, limfanqit ilə fəsadlaşmalar) aşkarçılar şəxslər;

- tuberkulin "virajı" (tuberkulin reaksiyastan alınan papulanın diametrinin əvvəlcə ilə müqayisədə 6 mm və daha çox artmasıdır) təyin edilən hər dəfə 2 ay olmaqla birinci 3 ilə);

Kimyevi profilaktikaya cəlb edilən hərbli qulluqçuların siyahısı və onun aparılması cavabdeh vəzifəli şəxs hərbi hissə komandanının emri ilə təyin olunur. Profilaktik məqsədə preparat qəbul edən kontingentlər xəstə sayılmır və heç bir məhdudiyyət qəbul olundur. Profilaktik məqsədə preparat qəbul edən kontingentlər xəstə sayılmır və heç bir məhdudiyyət qəbul olundur.

tibb xidməti polkovnik-leytenantı A.Musayev, DQBi-nin Tibb xidmətindən Sanitar-epidemiologiya dəstəsinin rəisi – Baş sanitar həkim

nilmiş istehsalçılar tərefindən bura - xilimş olmalıdır. Qəbul edərən suyun iyinə və dadına da fikir verilməlidir. Su şəffaf olmalıdır. Əger butulkanın dibində çöküntü varsa, belə suyu içmək olmaz.

Müalicəvi sulara gəldikdə isə onları adı sular kimi qəbul etmək yolverilməzdir. Bu cür sular yalnız həkimlə məsləhətləşdikdən sonra istifadə etmək olar. Əks halda (xüsusən belə sular uzun müddət qəbul edildikdə) bu, sizin səhhətinizə mənfi təsir edə bilər.

Qazlı sular isə ümumiyyətə, insanın həzm sistemi üçün xeyirli sayılır. Belə sular qıçırılmaya səbəb olur, mədə xəstəliklərinin kəskinləşməsi zamanı xəstenin vəziyyətini dəyişdirir. Lakin belə sular sınaqda qəbul olunmalıdır. Sinaqda qəbul olunur. Qida qəbulundan sonra (xüsusən yağlı qida -lardan sonra) qıçırılmış soyuq maye qarında ağırlıq və ağrılara səbəb olur.

Qazlı sular isə

ümumiyyətə, insanın həzm sistemi üçün xeyirli sayılır. Belə sular qıçırılmaya səbəb olur, mədə xəstəliklərinin kəskinləşməsi zamanı xəstenin vəziyyətini dəyişdirir. Lakin belə sular sınaqda qəbul olunur. Qida qəbulundan sonra (xüsusən yağlı qida -lardan sonra) qıçırılmış soyuq maye qarında ağırlıq və ağrılara səbəb olur.